

Megjelennek ezentúl minden szerdán és szombaton.
Előfizetési ár:
Ezentúl egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr.

FÜGGETLEN LAPOK

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyak
a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egye-
sületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18.
sz. a.) intézendők.

T. Olvasóinkhoz!

Midőn a jelen év kezdetén lapunkat mindennapi megjelenés által emeltük, azon távasszán fog bekövetkezni. Felszereltük magunkat, hogy a fejlődés nagy tengerére szállítandó az ügy terjének megfelelően.

A jármű utra kelt, de az ügyben, melyért jöttünk, nagy, mozdulatlan szélesend állott be. Feszített erővel működöttünk, hogy a fejlődést sietessük; izgattunk, hogy az apathiát, mozdulat volt. Erőnk nem csiggedt, erélyünk nem lankadott.

Akadályok gördültek utunkba felülől, alulról... s mi az ekeszarvát erős kezekkel tartva, vissza nem tekintettünk, meggyőződésünk hí követésében.

Önvédelmünk többször vitára hívott, s ha előre ki nem számíthatott emberi gyarlóságából, tottunk, azoktól elnézett kérünk. Bántalmazóink számára részünkről kész a bocsánat.

Tapasztalataink, miket kilencz hónapos működésünk gyűjtött, szemrehányás nélkül álladag okokkal áll a parton, melyre izzadva evezünk, s hitünk, mely az egyház jól felfogott érdek-hullámai között.

Mit tegyünk, mit tehetünk ma, a mindinkább tornyosuló fellegek szemléletén, melyek egyházunk látókörén fenyegetőleg csoportosulni látszanak, egy új egyház-államjogi alakulás fejlődő küzdelmei közepe, melyek ha IV. Henrik korszakától sokban különböznek is, az elvek és érdekek súlyvesztethető összecsapásában a világ és egyház ismeretlen, de szomorú harczát hivatják reánk a halál méhéből?

Isten vezető szándékai mellett, emberek ereje és tevékenysége van hivatva egyházának védelmére és oltalmára.

A magyar kath. egyháztól a bekövetkező veszélyeket, szenvedéseket, élő hittel, nemes értelemmel elharítani, vagy azok lefolyását lehetőleg könnyíteni főpásztoraink mellett, a kath. sajtónak kiváló feladata levén, ma az értelem kétszeres élére, az eszélyesség fokozott tapintatára van szükség, hogy a mindinkább ingerülő közvéleményre felvilágosítólag és békéltetőleg hasson, hogy a szabadelvű nemzet bizalmatlanságát eloszlatni, s a kedélyeket a rendes mederbe vezetni igyekezzék!

A kibékítés ezen nagyszerepére, midőn bár csekély tehetséggel, de erős akarattal vállalkozunk, érezzük, hogy a munka intenzív nagysága, sokszoros tanulmányt, vigyázó óvatosságot igényel, s lassúságot, mely az elhamarkodás veszélyétől ment és biztos.

Sokszor lankasztá elmenk rugékonyságát a győtrő öntudat, hogy egyházi tárgyihiányban szenvedünk; mert a teljesen megállapodott autonómikus fejlődés, a kedélyekben fokozott vágyakat, rokonszenveket támaszthatott ugyan, de eszmét, tárgyat az írásra nem. S azon farszortó és hálatlan sorsra jutánk, hogy naponta cikket kelle hoznunk oly térről, melyet százszor kimerítettünk, s csak elkerülhetlen ismétlések által tarthattunk életben.

Ezáltal lapunk, melynek politikai célja nincs, nem lehet, főcéljában, a magyar egyházi kérdések fejtegetésében értékeileg sokat szenvedett, s attól kelle tartanunk, hogy e tartós állapot, a kath. irodalomra is visszahatással leszen.

Számavavéve tehát a mindinkább bonyolulni látszó egyházi és társadalmi alakulásokat s a lassúságot, mely a kath. autonómia életét talán még hónapokkal tartja tőlünk távol, elvárataink szives tanácsa folytán elhatároztuk, hogy a „Független Lapok“ megjelenését összébb vonjuk. Ez által, a mit a megjelenés frequentája által t. olvasóink vesztenek, a tartalom intenzitása által fogják megynerni.

Lapunk sem a kormánytól, sem a főpáspágtól semmitféle subventióban nem részesült. A kiállítás saját szegény erőszényünk rovására vittük és visszük ezután is. De mégha ezrekkel is rendelkezünk, igen megfontolva folytatnók a mindennapi megjelenést oly ügy szolgáltatásban, melyhez ujság ingere nincs esatolva, ellenkezőleg épen a minden oldalú, alapos megvilágítás, tisztábazozás és helyes ítélet által leszen áldásossá. Fenntartjuk azonban, mihely az autonómia ügye actióba lép, vagy bármely ok szükségessé teendi, lapunk ismét napi lappá fog tétetni.

A közel jövő itélni fog törekvésünk, vezérlelvünk irányának és szellemének életrevalósága fölött. De ha a jelek nem esalnak, úgy itthen is, a szomszédos Ausztriában is bebizonyul, hogy nekünk van igazunk interconfessionális és egyházi politikánk elveiben.

Bizton hisszük és kérjük t. olvasóinkat, hogy rokonérzelmüket, szives támogatásukat nem fogják megvonni lapunktól most sem, mint nem vonták meg, eddig s neves bátorsággal követték a küzdelmi válságosabb napjaiban.

E biztató remény erőnkét fokozza, lelkesedésünket emeli.

Isten és haza leszen jelszavunk nehé utunkon, melyre az ég áldását naponta esdve kérjük.

A „Független Lapok“ ezután hetenként kétszer, szerdán és szombaton fognak az eddigi alakban megjelenni.

Előfizetési ár egész évre 10 frt.
félévre 5 „
évnegyedre 2 „ 50 kr.

Pest, 1868-iki június 30-ikán.

ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

Pest, jun. 30.

Roma locuta est. És mert Róma szól, s mert e szólásában hazánkról sem felejtkezett meg, és szót azokhoz, kik törvényeink szerint Isten egyházát in hoc regno Mariano kormányozzák, mind e körülmények e tényt mely politikai jelentőségűvé teszik, mihez hallgatnunk annyival kevésbé lehet, mert azok, kikhez Róma szólt, választ fognak adni okvetlenül cselekményeikben.

Rég mondjuk már, s mondtuk mindig, hogy e kifejezésben: magyar catholicus valami sajtószertű jellemző eszme rejlik, mely azt megkülönbözteti a genustól, mely alá két száz millió hitársai tartoznak.

E szólásmód oly régi, mint az állam maga, és ma úgy, mint hajdan halljuk minden oldalról hangyulozni: magyar kath. pap vagyok.

Vannak eszmék, melyek ösztönszerűek, élnek és hatnak a nélkül, hogy azoknak világos tudalmával bírnánk, míg idő és körülmények fel nem fejtik előttünk jelentőségüket. Sőt mi az emberiség fejlődésének történetéből indulva, állítjuk, hogy a szellem működésének eredményeiből jutunk annak tudalmára is, s ez azon magasabb erő, melyet a keresztény Providentiának nevez.

Mennyiszter elmondott már s mondtuk mi, bár kevesek által megértve, miszerint: a Nyugat és Kelet szellemi áramlatának hullái a Pannónia halmain csapnak össze, s egymásba ütőköve sajtószertű folyamatot nyerne egy sajtószertű szellemi erő befolyása alatt.

E tétel, mely ma sokaknak homályos, nyomaiban és hatásaiban kimutatható az államalakulás első korától minden időn keresztül maig. E sajtószertű szellem módosító befolyását gyakorolta nemcsak politikai minden intézményeinkre, szokásaink, erkölcszerepekre, de magára az egyházra is, mely állami alakulásunk körül döntő szerepet vitt.

Nem tudjuk, helyesen választjuk-e e két kitéteit magyarazatul, ha azt mondjuk: miszerint a Nyugat szelleme tulnyomólag cospopolit, a keleti abban a mértékben exclusiv nemzeti volt, de ezen eszmék leginkább megvilágítják a létező ellentétet s antagonizmust.

Ezen magyarazatot annyival találobbann tartjuk, mert nálunk Nyugat intézményei a keleti nemzeti szellem befolyása alatt módosultak, így az egyház maga nem lett nemzeti egyház

azon értelemben, melyet neki tulajdonítanak, de lett e szellem befolyása alatt más, mint Európa többi catholicus államaiban.

Van, mint tudjuk Gallican — egyház. Van szabad egyház a szabad államban a kis Belgiumban, de mind ez más, mint a magyar kath. egyház. Nem általános értelemben vett nemzeti, de magyar egyház.

Ennek kulcsa t. i. azon viszonyban rejlik, mely kezdettől fogva a magyar állam és magyar kath. egyház közt létezett.

És ez azon kényes, de lényeges pont, mely körül jobbról és balról annyian homályban vannak s hol a felfogások megtévednek, hol a hierarchia turbuzgó hivei s annak elkeseredett ellenségei felfogásaikban megzavarodva egy ponton találkoznak s mint panaceát állítják fel az eszmét: az állam és egyház függetlenségét egymástól.

Ez csalhatlanul európai nézet, de ép úgy kielégíti a szélső jobbot, mint a szélső balt, így tartják Belgiumban, így hiszik azt az osztrák püspökök, így olvassuk a „Hirnök“ s „Id. Tanujában“, de ezt vitatja az „Egyházi reformok“ fiatal írója is.

Egy forrásból merítnek tehát a végletek. Világos bizonyosága ez annak, hogy a fogalomban tévedés van.

Hol két teljesen független hatalom van, ott eventualiter az antagonizmus és belőle származó conflictusok kikerülhetlenek. Példa erre az egyházat illetőleg Franciaország, Belgium és közelebb Ausztria.

Ezen ellentétes állapot nálunk, magyaroknál egészen ismeretlen. A mi papságunk mindig volt oly kath. érzelmi, mint bármely más európai kath. állam papsága, sőt egy állam papsága sem vitt a multban annyi áldozatot — még vérebén is — a kereszténység védelmének oltárára, mint a miénk, s még sem találunk példát történelmünkben, hol az egyház az állammal komoly küzdelembe keveredett volna.

Utóvégre azt mondja a latin: qui bene distingvit, bene docet.

A vallás hitágazataira nézve független az államtól, egyik úgy mint a másik. Ha az állam valamely vallást a létezés jogával ruházta fel, mihez kétségtelen joga van, ebben kimondotta, hogy hitágazatai nincsenek ellentétben az állam és ebben élő társadalom créalaival.

E tényben végzett a vallás ága-

zataival s beavatkozásának határa it van.

De a vallások a lelkiismeret országán kívül mint egyházak bírnak külérettel is és az államban mint társulás működnek, bírnak organicus szervezettel s a szervezett társulások minden közegeivel, s mint ilyen az államban hatalmas csoportulásokat képeznek, annak minden viszonyaira döntőleg befolyanak.

És itt s ebben van nálunk a felfogásban az eltérés. A papság Belgiumban, a püspöki kar Ausztriában magát függetlennek tartja az államtól külvizonyyaiban is. Nálunk az egyház külvizonyyaiban az állam folytonosan intézkedett s felsőbbégi jogát senki eddig kétségbe nem vonta s nem vonhatná.

A magyar clerus tehát magát antagonizmusba az állammal nem teteli s ha történt is, mint 1790-ben, hogy nézetét valamely törvény keletkezésénél kimondotta, de a vélemény kimondás vonalán tul soha sem ment, a törvényeknek mindig meghódolt.

Es ebben volt magyar és nem belga vagy osztrák pap.

Országgyűlési tudósítások.

A képviselőház jun. 27-ki ülése.

Elnökök: Gajzágó Salamon. Jegyző: Csengery Imre.

A jegyzőkönyv hiteltesítése után előnk az irományokat mutatja be; ezek közt Piller Gedeon levelét, melyben egészségi tekintetből egy havi szabadságot kér; megadott; utánna Baranyamegye felterjesztését a képviselők kimaradása ellen: kívánja, hogy a ház ez ellen szabály által intézkedjék. Cézelszert lenne egyuttal azon szabályt is javaslatba hozni, mely e bajt megakadályozná.

B. Nyáry, a főrendiház jegyzője, átnyújtja a főrendiház azon jegyzőkönyvi kivonatát, mely az adók ideiglenes megszárazásáról, a sőjvédetről szóló törvényjavaslatok, valamint az angol és bajor szerződés elfogadásáról tartalmazza a főrendek határozatát. A jegyzőkönyv felolvasatván, szives tudomásul vétetett.

Ezután felolvasatott harmadszor a bor és hufőgyasztásáról szóló törvényjavaslat, a végleg megszavaztatott. At fog vitetni a főrendekhez.

Andrássy Gyula gróf miniszterelnök. (Halljuk.) T. ház! Van szerencsém a vérendszert megállapítására vonatkozó törvényjavaslatokat, névszerint a törvényjavaslatot a vérendszerről, a törvényjavaslatot a honvédség alakításáról, és a törvényjavaslatot a népfelkelésről a t. ház asztalára letenni. Egyuttal addig is, míg a törvényhozás részéről

ezen átalakításra vonatkozó minden intézkedések megtörténhetnek, mindenkélt pedig ezen törvények a ház által törvényes uton elfogaditnak, a magyar ezredek ideiglenes kiegészítésére vonatkozó javaslatot a ház asztalára vagyok bátor letenni.

Minthogy a kormányra nézve igen nehéz volna kilencz osztályban úgy szólni egy szerre képviselni e tekintetbeni nézetet; másrészt pedig ezen kérdések mindenesetre némi szakérteimet tesznek fel azok részéről, a kik hivatva leszenek e tárgyban véleményt adni: bátor volnék a t. házat felkérni, hogy midőn ezen t. javaslatok kinyomatását és minél előbbi tárgyalását elrendelni méltóztatnak, méltóztatassanak az iránt is intézkedni, hogy egy, talán 15 tagból álló bizottság nevezessék ki, mely bizottság véleményének alapján fogának aztán ezen t. javaslatok az osztályokhoz áttétetni. (Helyeslés.) Én azt gondolom, hogy az időnyeléség tekintetéből is igen kívánatos. (Helyeslés.) Ez alkalommal egyszersmind van szerencsém átadni az ő Pelsőge által szentesített törvényezikket a görög kel. vallásnak ügyében a végett, hogy kibírdetését elrendelni méltóztatassanak.

Az átnyújtott törvényjavaslatok kinyomtatása elrendelitetett, s az indítványozott 15-ös bizottság tagjainak megválasztása a keddi délelen fog eszközöltetni. Magában értetik, hogy a tizenötös bizottság véleményével a javaslatok osztálytárgyalás alá kerülnek.

Ezután felolvasatott és kibírdetett a görög keleti vallásnak ügyéről szóló, s kir. szentesítéssel ellátott törvényezik, mely hason czélból a főrendekhez vitetik át.

Felvetetvén a napirend, megkezdett a bélyegilleték és díjakról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

Az 185 §. Csiky S. felszólalása után, ki a szabályok megemlítése ellen tesz észrevételt, megszavaztatott.

A 2-ik §-nál Halász B. következő módosítást terjeszti elő:

Módosítvány.

A 2-ik §-ban e szavak helyett: „ezen csekély illeték jár a többi példányból is“ mondassék: „ezen csekélyebb illetéknek csak fele jár a többi példánytól.“

Halász B. Boldizsár.

Lónya Menyhért pénzügyminiszter. Bátor vagyok felvilágosításul megjegyezni azt, hogy ez valóságos kedvezmény azokra nézve, kik csekélyebb díjat fizetnek: mert az eddigi szabályok értelme szerint másolat, habár a kötvény pénzértéket nem foglal magában, általában 50 krnyi bélyeggel látandó el; most pedig ezek a javaslat szerint kivételesen azon kedvezményben részesülnek, hogy az eredeti első példányra megszabott 50 krnál kevesebb fizetnének, az esetben nem az általános 50 krnyi másolati illetéket, de kevesebbet fizessenek, mint a mi az eredeti szerződésért volt megállapítva.

Többen is nyilatkozván, a módosítást pártolólag, azt a többség elfogadta.

A 3-ik §-nál a második § módosítása miatt szintén változtatás szüksége mutatko-

zott. Vadnaya a következő módosítást javasolja:

Módosítvány

A szerződő felek kötelesek a 2-ik §-ban meghatározott 50 kr, illetőleg csekélyebb állandó bélyegilletékekkel ellátott stb.

Vadnaya Lajos.

Horváth Lajos a szakasz eszméjét szabatosabban véli kifejezhetni a következő módosítással:

Módosítvány

A szerződő felek kötelesek a 2-ik §-ban említett és az ugyanazon §-s szerint illetékes bélyeggel ellátott.

Horváth Lajos.

Szavazásnál a szerkezet elejétvén, a többség a két módosítás közt Horváth Lajosét fogadta el.

A 4-ik § vita nélkül fogadatot el. Az 5-ik §-nál Horváth Döme a mezővárosi és falusi kisebb birtokosok közé a királyi városi kisebb birtokosok felvételét is indokolva kívánja.

Somossy Ignác az előtte szóló által előterjesztett módosítványt nem pártolhatja, részéről a következőnek elfogadását javasolja.

Somossy módosítványa

„mezei gazdaságon kívül, más ipar vagy kereskedelmi üzlettel nem foglalkozott“ helyett tétessék: mezei gazdaságon kívül más üzlettel állandóan nem foglalkozott (Elfogadatik.)

Lónya Menyhért pénzügyminiszter. T. ház! Részemről én szivesen járulok azon módosítványhoz, melyet Somossy képviselőtársam beadott, annyival inkább, mert indokolása csakugyan helyes, mert megtörténhetik, hogy az eredeti szerkezet szerint ezen kedvezmény olyanokra terjesztetnék ki, kikre azt kiterjeszteni a törvény intenciójában bizonyára nem volt, olyanokra t. i. kik nem iparosok, de töképezésnek. E tekintetben tehát szivesen járulok ahhoz, hogy általános kifejezés használtassék.

A mi egybíránt a királyi városok befoglalása iránt javasoltatott, arra általában megjegyzem, hogy azon törvény nem foglalja magában mind azt, mit részletes törvényalkotása alkalmával javaslatba hozni lehetne, jelenben azon reformok és könnyítések hoztatnak javaslatba, melyek az állam jövedelmeinek nagyobb csonkítása nélkül azonnal kivihetők.

A javasolt indítvány ezen határon tul menne, mert méltóztatassék figyelembe venni azt, hogy a királyi városok határan gyakran egy pár hold értéke sokkal, 10—20 szorta nagyobb, mint más földmivelő mezővárosokban, vagy falukban. Mi szándékoltatott ezen javaslat által? Az szándékoltatik, hogy az ország lakóinak azon osztálya, mely kiválólag földmiveléssel foglalkozik, megkíméltesék mindazon részletes kimutatások tételétől, melyek reájok nézve eddig igen terhelők voltak. Ezen törvény csupán a kisebb mezei gazdaságnak kedvez, kik 50 holdnál kevesebb bírnak, a mely osztályba esnek a volt urberek, kik magukgyakorolják a földmi-

Table with financial data including 'Pesti áru- és értéktőzsde', 'Magyar értékpapírok árkelete', 'Bécsi börze', and 'Részvények'. It lists various securities, exchange rates, and market prices.

H I R D E T É S E K.

Megjelent STOLP könyvkereskedésében (Váciutca 9. szám) és általa minden könyvkereskedésben kapható :

A közoktatásügyi reform mint politikai szükséglet Magyarországon,

SCHVARCZ GYULÁTÓL.

I, II, III, IV, V füzet, 4-rét, dísz- és velinkiadásban

Ugyanitt kaphatók Schvarcz Gyulának apróbb művei : a hazai tanítóképezdek statistikájáról; az elemi tanodák statistikájáról; a gymnasiumi és reáltanodai kitűnő tanulók statistikájáról és a hazai közoktatásügyi statistika szükségleteiről e czim alatt; „Hogy vezessük a közoktatásügy statistikáját stb.

ERŐSÍTŐ-TÁJ. Advertisement for a tonic or health product, listing various ailments it treats and the names of distributors.

SELTENHOFER FRIGYES advertisement for fireproof safes and machinery, featuring an illustration of a safe and a machine.

Singer Manufacturing Company advertisement for sewing machines, featuring an illustration of a woman sewing and the company logo.

Előfizetési felhívás. Irodalmi Szemle advertisement for a literary journal, including subscription rates and contact information.